ARREST VAN HET HOF (TWEEDE KAMER)
VAN 30 MEI 1973 [1]

Robert De Greef
tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

Zaak 46-72

Samenvatting

1. *Ambtenaren — Tot aanstelling bevoegd gezag — Bevoegdheden — Uitoefening — Modaliteiten — Verdeling van werkzaamheden — Afwijkingen — Subdelegatie — Toelaatbaarheid — Voorwaarden*
   (Besluit van de Commissie van 26 februari 1971, art. 5)

2. *Ambtenaren — Tuchtregeling — Procedure — Handelingen — Ondertekening door de voorzitter van de tuchtraad — Toelaatbaarheid*
   (Statuut van de ambtenaren, bijlage IX, artikelen 8 en 9)

3. *Ambtenaren — Tuchtregeling — Sanctie — Ernst van het feit — In tuchtrechtelijke aangelegenheden bevoegd gezag — Vrijheid van beoordeling — Hof van Justitie — Controlerende bevoegdheid — Begrenzing*
   (Statuut van de ambtenaren, artikelen 87 en 91)

1. Subdelegatie of afwijking van de criteria welke de Commissie bij besluit van 26 februari 1971 voor de verdeling der werkzaamheden binnen haar diensten heeft vastgesteld, kan slechts tot nietigheid van een handeling der administratie leiden wanneer daardoor afbreuk dreigt te worden gedaan aan een der waarborgen welke het Statuut de ambtenaren toekent of aan de regelen van behoorlijk bestuur op het stuk van het personeelsbeheer.

2. Ondertekening van de verschillende met de tuchtprocedure verband houdende stukken door de voorzitter is te beschouwen als de normale uitoefening van diens prerogatieven met inbegrip van de bevoegdheid te verklaren dat de procedure volgens de voorschriften is verlopen en aan de handelingen van de raad een authentiek karakter te verlenen.

3. Waar de ten laste van de ambtenaar aangenomen feiten zijn komen vast te staan, staat de keuze van een passende tuchtmaatregel aan het te dier zake bevoegde gezagsorgaan. Het Hof mag zijn beoordeling niet voor die van bedoeld gezagsorgaan in de plaats stellen, tenzij er sprake is van kennelijke overschrijding van rechtsmacht of van détournement de pouvoir.

In de zaak 76-72

R. De Greef, voormalig ambtenaar van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, wonende te Sint-Joost-ten-Noode (Brussel), ten deze vertegen-

1 — Procestaal: Frans.

woordigd door Ph. Nimal, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van J. Mersch, advocaat aldaar, 11a, boulevard Prince-Henri,

verzoeker,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur L. de la Fontaine, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij haar juridisch adviseur, E. Reuter, 4, boulevard Royal,

verweerster,

betreffende een verzoek om nietigverklaring van het ten aanzien van verzoeker genomen schorsingsbesluit, van het te zijnen aanzien door de tuchtraad uitgebrachte advies en van het besluit waarbij hem tuchtrechtelijk ontslag verleend is, een en ander met vergoeding van schaden en interesten,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede Kamer),

samengesteld als volgt: P. Pescatore (rapporteur), Kamerpresident, M. Sørensen en A. J. Mackenzie Stuart, Rechters,

Advocaat-Generaal: A. Trabucchi,
Griffier: A. Van Houtte,

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

I — Overzicht van de feiten

Overwegende dat de aan het geding ten grondslag liggende feiten kunnen worden samengevat als volgt:

De heer R. de Greef, van Belgische nationaliteit, is op 25 september 1959 als bode bij de Commissie van de EEG in dienst getreden.

Nadat een beschikking, houdende opzegging van zijn arbeidscontract en gedagtekend 28 juni 1963, door het Hof van Justitie (Tweede Kamer) was nietigverklaard (arrest van 1 juli 1964, zaak 80-63, Jurispr. X, blz. 809), heeft hij zijn werk als bode-receptionist op de directie „Huishoudelijke dienst en gebouwen" (conferentiedienst) per 13 juli 1964 hervat.

Op 21 januari 1965 werd hij vast aangesteld in de rang D 2, eerste salaristrap. Op 9 december 1971 richtte een ambtenaar van de afdeling „aanwerving" zich tot de directeur Personeelszaken der Commissie met een rapport betreffende de wijze waarop een daarin genoemde persoon als ambtenaar ad interim in dienst was genomen.

Daaruit bleek dat De Greef zich medeplichtig had gemaakt aan een door een andere ambtenaar der Commissie, G. Drescig, begaan feit, daarin bestaande dat hij zich een som gelds had doen uitbetalen om voormelde persoon bij de Commissie in dienst te doen treden.

Op 20 december 1971 is er op last van de directie van het beveiligingsbureau der Commissie door een ambtenaar van dat bureau een rapport uitgebracht naar aanleiding van een enquête naar de gedragingen van De Greef en Drescig.

Op 21 december 1971 deed de directeur van het bureau dit rapport aan de directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen Beheer toekomen; in een begeleidende nota wees hij erop dat De Greef zich zijns inziens aan deelneming aan bedrieglijke handelingen had schuldig gemaakt, waarbij zijn hoedanigheid van ambtenaar der Commissie als strafverzwarende omstandigheid werd aangemerkt.

Op 4 januari 1972 is het hoofd van de afdeling „individuele rechten" der Commissie, ter uitvoering van een hem op 22 december 1971 door de directeur Personeelszaken verstrekte opdracht, ingevolge artikel 87 van het Statuut van de ambtenaren tot het verhoor van de heer De Greef overgegaan.

Op 11 januari 1972 heeft de directeur Personeelszaken, als tot aanstelling bevoegd gezag, het geval De Greef overeenkomstig artikel 1 van bijlage IX van het Statuut aan de tuchtraad voorgelegd.

Bij een hem dezelfde dag medegedeeld besluit van de directeur Personeelszaken van 11 januari 1972 is hij met inhouding van de helft van zijn basissalaris per 12 januari 1972 geschorst — zulks volgens artikel 88 van het Statuut —.

De tuchtraad kwam bijeen op 28 februari, 29 februari, 6 maart en 7 maart 1972 en heeft De Greef, bijgestaan door zijn advocaat, Drescig en verschillende getuigen gehoord.

Op de laatste vergadering van de tuchtraad, gehouden op 7 maart 1972, heeft deze een met redenen omkleed advies uitgebracht, volgens hetwelk de heer De Greef ware te straffen met ontslag zonder vermindering of intrekking van recht op ouderdomspensioen.

Dit advies is op 16 maart 1972 aan de directeur Personeelszaken toegezonden.

Op 5 april 1972 werd De Greef overeenkomstig artikel 7, derde alinea, van bijlage IX van het Statuut door de directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen Beheer der Commissie gehoord.

Deze heeft bij besluit van 14 april 1972, dat op 15 april ter kennis van de betrokkene is gebracht, vastgesteld dat De Greef iemand die niet bij de instelling werkzaam was zijn diensten had aangeboden om bij de Commissie te worden geplaatst en de heer Drescig had gevraagd hem daarbij te helpen; dat hij, na het met Drescig eens te zijn geworden, aan betrokkene de voorwaarden heeft genoemd waaraan volgens Drescig moest zijn voldaan om bij de Commissie in dienst te kunnen komen, te weten betaling van 12 000 Belgische franken; dat hij daartoe een ontmoeting tussen hemzelf, Drescig en betrokkene heeft georganiseerd, waarbij hij in aanwezigheid van betrokkene aan Drescig een voorschot van 12 000 Belgische franken ter hand stelde, waarvan nadien 3 000 Belgische franken is terugbetaald; dat De Greef aldus misbruik heeft gemaakt van zijn hoedanigheid van ambtenaar, immers iemand die niet bij de Commissie werkzaam is heeft doen geloven dat zij na betaling van een som gelds door de Commissie in dienst kon worden genomen; dat hij daardoor zeer ernstig aan de goede naam van de Commissie afbreuk heeft gedaan; dat zijn bewering betrokkene slechts te hebben willen helpen om bij de Commissie in dienst te komen de te zijnen laste aangenomen feiten niet minder ernstig maakt; dat die

feiten ernstige overtredingen inhouden van de verplichtingen welke volgens het Statuut, met name de artikelen 11, eerste alinea, en 12, eerste alinea, op een ambtenaar rusten.

De directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen Beheer vond hierin aanleiding De Greef zonder vermindering of intrekking van zijn recht op ouderdomspensioen per 1 mei 1972 te ontslaan.

II — De procesvoering

Overwegende dat De Greef op 11 juli 1972 het onderhavig verzoek om nietigverklaring en schadevergoeding heeft ingediend;

dat de schriftelijke procedure een normaal verloop heeft gehad;

dat het Hof (Tweede Kamer) bij beschikking van 27 oktober 1972, op rapport van de Rechter-Rapporteur en de Advocaat-Generaal gehoord, heeft besloten het onderhavig beroep en het onder nr. 49-72 ingeschreven beroep van de heer Drescig krachtens de artikelen 43 en 95 van het Reglement voor de procesvoering voor de mondelinge behandeling te voegen;

dat het Hof (Tweede Kamer), de Advocaat-Generaal gehoord, heeft besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan;

dat de zaak door partijen ter terechtzitting van 22 maart 1973 is bepleit;

dat de Advocaat-Generaal ter terechtzitting van 5 april 1973 zijn conclusie heeft genomen;

III — Conclusies van partijen

Overwegende dat *verzoeker* concludeert dat het den Hove behage

— nietig te verklaren het besluit van de directeur Personeelszaken van 11 januari 1972, het advies van de tuchtraad van 7 maart 1972 en het op 14 april 1972 genomen besluit tot tuchtrechtelijk ontslag;

— de Commissie te veroordelen hem een schadevergoeding van 30 000 francs te betalen;

— de Commissie in de kosten te verwijzen;

dat de *Commissie* concludeert dat het den Hove behage

— het beroep ongegrond te verklaren;

— verzoeker in de kosten te verwijzen;

IV — Middelen en argumenten van partijen

Overwegende dat de middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt:

A — De ontvankelijkheid

De *Commissie* werpt geen algemene exceptie van niet-ontvankelijkheid op, hoewel aan het beroep geen klacht volgens artikel 91, lid 2, van het nieuwe Statuut van de ambtenaren (in werking getreden op 1 juli 1972) is voorafgegaan. 's Raads verordening nr. 1473/72 van 30 juni 1972 tot wijziging van het Statuut is pas op 16 juli 1972, dus na de indiening van de beroepschriften, in het Pbulikatieblad geplaatst.

Evenwel verdient het volgens de Commissie opmerking dat het beroep niet slechts tegen het advies van de tuchtraad en het besluit tot tuchtrechtelijk ontslag, doch ook tegen het schorsingsbesluit van 11 januari 1972 is gericht. Dit laatste besluit is niet slechts een voorbereidende handeling, doch een zelfstandig, mogelijk bezwarend besluit; daartegen had dus vóór 12 april 1972 een klacht of een beroep in rechte moeten zijn ingediend. Waar dit niet is gebeurd, is het beroep, voor zover tegen het schorsingsbesluit gericht, niet-ontvankelijk.

De ontvankelijkheid is van openbare orde en ook wanneer partijen bij een des-

betreffend middel geen belang hebben is het Hof niet ontslagen van zijn verplichting de ontvankelijkheid te onderzoeken.

Bovendien brengt in casu nietigverklaring van het ontslagbesluit en wederindienstneming van verzoeker niet mede dat hem de bedragen welke ingevolge het schorsingsbesluit zijn ingehouden worden betaald. Dat besluit kan door het Hof niet meer worden nietigverklaard en blijft dus van kracht. Het geval van artikel 88 van het Statuut doet zich dus niet voor; men is binnen vier maanden tot regeling van verzoekers positie overgegaan en de nietigverklaring van het ontslagbesluit zou een nieuwe termijn doen ingaan.

Verzoeker antwoordt hierop dat de Commissie hem in geval van nietigverklaring van het ontslagbesluit wederom — met alle daaraan rechtens verbonden gevolgen — in dienst zou moeten nemen. Zodanige nietigverklaring zou tot gevolg hebben dat er binnen vier maanden na inwerkingtreding van het schorsingsbesluit geen regeling van zijn rechtspositie zou hebben plaatsgevonden, zodat hij op grond van artikel 88, vierde alinea, van het Statuut niet slechts opnieuw zijn volle salaris zou moeten ontvangen, doch ook aanspraak zou mogen maken op betaling der op zijn salaris ingehouden bedragen. De door de Commissie opgeworpen exceptie heeft dan ook op de uitslag van het geding geen werkelijke invloed.

Voorts heeft het Hof van Justitie in zijn arrest van 11 juli 1968, gewezen in de zaak 16-67 (Labeyrie t. Commissie, Jurispr. XIV, blz. 432), uitgesproken dat de betrokken ambtenaar tegen voorlopige of conservatoire maatregelen hetzij terstond hetzij aan het eind van de procedure kan opkomen.

B — Ten principale

1. Schending van artikel 5 van het besluit van de Commissie van 26 februari 1971 en van artikel 87, tweede alinea, van het Statuut

Verzoeker wijst erop dat de tuchtprocedure volgens artikel 87, tweede alinea, van het Statuut wordt ingeleid op initiatief van het tot aanstelling bevoegd gezag, „nadat de betrokkene is gehoord". Volgens artikel 5 van het besluit van de Commissie van 26 februari 1971 met betrekking tot de uitoefening van de volgens het Statuut van de ambtenaren aan het tot aanstelling bevoegd gezag toekomende bevoegdheden worden deze, voor zover berustende op artikel 87, tweede alinea en volzin, van het Statuut (voorafgaande ondervraging en inleiding der tuchtprocedure) ten aanzien van ambtenaren in de categorieën C en D uitgeoefend door de directeur Personeelszaken. Deze heeft evenwel in casu een andere ambtenaar met het verhoor van verzoeker belast. Zodanige delegatie is echter volgens verzoeker onrechtmatig, immers kennelijk in strijd met het besluit van de Commissie zelve — dat zij heeft te eerbiedigen —. In het besluit van 26 februari 1971 wordt de ondervraging waarmede een tuchtprocedure begint opgedragen aan een ambtenaar van hoge rang; men wilde vermijden dat zulk een belangrijke handeling zou kunnen worden verricht door sub-alterne ambtenaren en dat (beweerdelijk gedane) bekentenissen onder twijfelachtige omstandigheden zouden worden verkregen. Dat dit besluit is geschonden houdt niet slechts een vormfout, doch een procedurefout in; op tuchtrechtelijk gebied is zulk een fout van wezenlijk belang en maakt zij de gehele procedure onrechtmatig.

De *Commissie* betoogt dat artikel 87, tweede alinea, van het Statuut en vergelijking met artikel 7, derde alinea, van bijlage IX leert dat de aan een tuchtprocedure voorafgaande ondervraging niet noodzakelijkerwijze door het tot aanstelling bevoegd gezag zelf behoeft te geschieden. Het Hof heeft dit beginsel erkend in zijn arrest van 11 juli 1968 (zaak 35-67, Van Eick t. Commissie, Jurispr. XIV, blz. 462); trouwens, ook verzoeker zelf aanvaardt het.

Volgens artikel 1 van het besluit van de Commissie van 26 februari 1971 behelzen de volgende artikelen de voorwaarden voor de uitoefening der bevoegdheden welke het Statuut aan het tot aan-

stelling bevoegd gezag toekent. Sommige handelingen worden aan dit gezag zelf voorbehouden, andere kunnen van de administratie uitgaan. De voorafgaande ondervraging van artikel 87, tweede alinea, is echter niet aan het tot aanstelling bevoegd gezag voorbehouden; in artikel 5 van het besluit van 26 februari 1971 heeft men het alleen maar aan de directeur Personeelszaken willen overlaten of er al dan niet tot een voorafgaande ondervraging moet worden overgegaan; hij wordt geenszins zelf tot dat verhoor verplicht.

Deze uitlegging is in overeenstemming met 's Hofs arrest in de gevoegde zaken 27 en 30-64 (Fonzi tegen Commissie, arrest van 8 juli 1965, Jurisprudentie XI, blz. 706).

Door de voorafgaande ondervraging van verzoeker op te dragen aan een afdelingshoofd, een ervaren ambtenaar die al vele jaren is belast met de leiding van de afdeling individuele rechten en op grond van zijn anciënniteit geroepen is hem bij verhindering te vervangen, heeft de directeur Personeelszaken niet in strijd gehandeld met letter of geest van de bepalingen welke ten onrechte geschonden worden geacht.

In ieder geval is schending van artikel 87, tweede alinea, geen wezenlijke vormfout welke zowel het advies van de tuchtraad als het ontslagbesluit onrechtmatig maakt.

2. Schending van de rechten der verdediging

Verzoeker wijst erop dat de ambtenaar die uit hoofde van zijn bevoegdheid over de inleiding ener tuchtprocedure heeft te beslissen, te weten de directeur Personeelszaken, slechts mocht afgaan op gegevens door hem zelf bij een voorafgaande ondervraging verkregen. Doch hij heeft verzoeker niet zelf gehoord — en verzoeker heeft zijn zienswijze niet aan het bevoegde gezagsorgaan kunnen uiteenzetten —, zodat de directeur Personeelszaken op een verhoor door daartoe niet bevoegde ambtenaren is afgegaan. Het personeel van het beveiligingsbureau ontleent aan het Statuut geen enkele bevoegdheid om in het kader van een tuchtprocedure getuigen te horen en verklaringen aan dat personeel afgelegd moeten als niet gedaan worden beschouwd; de ambtenaar aan wie de directeur Personeelszaken de ondervraging had opgedragen heeft de verklaringen van bedoelde functionarissen — en hun processenverbaal van verhoor — zonder meer overgenomen.

Die ambtenaar heeft trouwens de strafrechtelijke kwalificaties der aan verzoeker verweten gedragingen, zoals in die processenverbaal vervat, tot de zijne gemaakt; hij is daarmede zijn bevoegdheid te buiten gegaan en heeft zich een rechtsmacht aangematigd die alleen aan de strafrechter toekomt. Bedoelde kwalificaties zijn weer overgenomen in het rapport dat de directeur Personeelszaken tot de tuchtraad heeft gericht; omdat zij telkens weer opduiken hebben zij de meningsvorming van de tuchtraad en van de ambtenaar die tot ontslag besloot beslissend kunnen beïnvloeden.

Zo heeft het feit dat verzoeker niet door de aangewezen ambtenaar, doch door daartoe niet gekwalificeerde ambtenaren is gehoord, gedurende de gehele tuchtprocedure zwaar in zijn nadeel gewogen.

Aan de tuchtprocedure kleven fundamentelen fouten. Het advies van de tuchtraad van 7 maart 1972 en het ontslagbesluit van 14 april 1972 moeten worden nietigverklaard; het schorsingsbesluit van 11 januari 1972 eveneens — en om dezelfde redenen —.

De *Commissie* wijst erop dat het rapport van het beveiligingsbureau de uitkomst behelst van een op verzoek van het directoraat Personeelszaken verricht administratief onderzoek dat aan iedere tuchtrechtelijke vervolging voorafgaat; de directeur Personeelszaken heeft het bij zijn eigen rapport gevoegd. Beide rapporten maakten deel uit van het dossier dat aan de tuchtraad en aan het tot aanstelling bevoegd gezag is voorgelegd; zij zijn medegedeeld aan verzoeker die tijdens de gehele procedure volop de gelegenheid heeft gehad zijn opmerkingen te maken.

Wat de kwalificatie betreft; allereerst staat vast dat verzoeker, indien hij zich omtrent diezelfde feiten ten overstaan van de directeur Personeelszaken had moeten uitspreken, geen andere verklaring zou hebben afgelegd: de directeur Personeelszaken had zich dus slechts tot de tuchtraad kunnen wenden.

Verzoeker heeft trouwens gedurende de tuchtprocedure ruimschoots gelegenheid gehad zich te verdedigen.

Voorts werden de feiten niet strikt juridisch gekwalificeerd en kwamen de gewraakte bewoordingen noch in het advies van de tuchtraad noch in het ontslagbesluit voor; daarin zijn alleen de feiten in aanmerking genomen en is nagegaan of ze een in de uitoefening van het beroep begane onrechtmatige daad behelsden die tot een tuchtmaatregel kon leiden.

3. Schending van de artikelen 8 en 9 van bijlage IX van het Statuut

Verzoeker brengt in herinnering dat de tuchtraad volgens artikel 4 van bijlage II van het Statuut bestaat uit een voorzitter en vier leden, terwijl de voorzitter volgens artikel 8 van bijlage IX behalve in procedurekwesties of bij staken der stemmen geen stemrecht heeft en het door de tuchtraad met meerderheid van stemmen uit te brengen met redenen omkleed advies over de tuchtmaatregel die zijns inziens naar aanleiding van de ten laste gelegde feiten moet worden genomen, volgens artikel 9 dier bijlage door alle leden van de tuchtraad wordt ondertekend.

Uit deze bepalingen blijkt dat het Statuut onderscheid maakt tussen de voorzitter en de leden van de tuchtraad, en wel met name in dier voege dat de voorzitter geen lid van de raad is en derhalve het met redenen omkleed advies niet ondertekent. Dat de voorzitter geen stemrecht heeft is logisch: de raad is paritair samengesteld uit twee maal twee ambtenaren, voorgedragen door het tot aanstelling bevoegd gezag enerzijds en door het personeelscomité anderzijds.

In casu is het met redenen omkleed advies van de tuchtraad niet slechts door de voorzitter getekend; hij heeft blijkens de processenverbaal der op 6 en 7 maart 1972 gehouden vergaderingen ook actief aan de besprekingen deelgenomen, ofschoon een der situaties waarin het Statuut hem bij wege van uitzondering stemrecht toekent, zich niet voordeed.

Dit houdt schending van de bij de vergaderingen te betrachten pariteit en tevens van een uitdrukkelijk statutair voorschrift in.

De *Commissie* antwoordt dat de ondertekening van het advies door de voorzitter van de tuchtraad alleen dient om daaraan rechtskracht te verlenen; zijn handtekening houdt uiteraard niet het bewijs in dat hij zelf aan het besluit heeft medegewerkt.

De artikelen 8 en 9 van bijlage IX van het Statuut verzetten er zich geenzins tegen dat de voorzitter van de tuchtraad aan de besprekingen van de raad deelneemt; hij moet die besprekingen leiden en behalve bij staking van stemmen is hem alleen verboden aan de beslissing zelve mede te werken — door zijn stem voor of tegen een voorstel dat de zaak zelf raakt uit te brengen —. In casu waren alle leden van de tuchtraad het zowel over de voorgestelde strafmaatregel als over het met redenen omkleed advies eens, zodat de voorzitter niet behoefde te stemmen — en ook niet heeft gestemd —.

Uit de processen-verbaal van de vergaderingen van de tuchtraad blijkt dat de voorzitter zijn bevoegdheden op generlei wijze is te buiten gegaan. Het middel dat artikel 8 van bijlage IX van het Statuut zou zijn geschonden, mist iedere grondslag.

4. Onjuiste beoordeling der feiten

Verzoeker bedient zich van de grief dat zijn gedragingen in het advies van de tuchtraad en in het ontslagbesluit als strafbare feiten zijn beschouwd. Uit de voor de tuchtraad afgelegde getuigenverklaringen blijkt echter dat hij alleen maar — zonder enig winstbejag — iemand die bij de Commissie in dienst wenste te treden heeft willen helpen. Het

advies van de tuchtraad en het ontslagbesluit behelzen dus een onjuiste beoordeling der feiten voor zover wordt aangenomen dat verzoeker het zou hebben doen voorkomen dat betaling van een som gelds een noodzakelijke voorwaarde was om bij de Commissie in dienst te kunnen treden.

De *Commissie* merkt op dat noch in het advies van de tuchtraad noch in het ontslagbesluit de term „strafbaar feit" wordt gebezigd; beide instanties hebben de aan verzoeker verweten feiten echter als een ernstig disciplinair feit beschouwd.

Blijkens zijn eigen verklaring, zoals die door betrokkene en Drescig zijn bevestigd, heeft verzoeker de hierbedoelde kandidaat doen geloven dat hij, om bij de Commissie in dienst te kunnen komen, een bedrag van 12 000 Belgische franken diende te betalen. Ook is als onbetwist komen vast te staan dat verzoeker dit bedrag voor rekening van betrokkene aan de heer Drescig heeft betaald. Uit het dossier als geheel blijkt dat betrokkene het er ook te goeder trouw voor heeft gehouden dat het bedrag van 3 000 Belgische franken een door verzoeker betaald en later terugbetaald voorschot was. Terecht zijn de ten laste van verzoeker vastgestelde feiten derhalve zowel in het advies van de tuchtraad als in het ontslagbesluit als ernstige disciplinaire feiten beschouwd.

5. De zwaarte van de tuchtmaatregel

Verzoeker betoogt dat de hem opgelegde tuchtmaatregel niet in een juiste verhouding tot de ernst van de hem verweten feiten staat, met name niet wanneer men ze vergelijkt met hetgeen aan de heer Drescig wordt verweten.

De *Commissie* betoogt dat dit middel niet-ontvankelijk is; het Hof mag zijn oordeel inzake de ernst der strafoplegging niet voor dat van het tot aanstelling bevoegd gezag in de plaats stellen. Het dient uitsluitend na te gaan of de gestelde feiten materieel juist zijn en juridisch als een tuchtrechtelijk feit zijn te beschouwen. Een kennelijke wanverhouding tussen het tuchtrechtelijk feit en de strafoplegging zou ongetwijfeld détournement de pouvoir kunnen opleveren; zodanig détournement is echter niet gesteld.

In feite heeft het tot aanstelling bevoegd gezag het ervoor gehouden dat de aan verzoeker verweten feiten voldoende ernstig zijn om de strafmaatregel van ontslag zonder intrekking van pensioenrechten te rechtvaardigen.

6. Schaden en interesten

Verzoeker meent van de Commissie ten titel van schaden en interesten een bedrag van 30 000 Belgische franken te mogen vorderen wegens salaris van de advocaat die hem in de loop van de tuchtprocedure heeft bijgestaan.

De *Commissie* wijst erop dat volgens artikel 10 van bijlage IX van het Statuut de tijdens de tuchtprocedure op initiatief van de ambtenaar ontstane kosten, met name het honorarium van een verdediger die niet tot de Gemeenschappen behoort, te zijnen laste blijven wanneer de procedure tot ontslag leidt.

Slechts wanneer zowel het advies van de tuchtraad als het ontslagbesluit worden nietigverklaard staat het aan het Hof het bedrag der schaden en interesten vast te stellen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het beroep strekt tot nietigverklaring van het besluit tot tuchtrechtelijk ontslag, op 14 april 1972 door de directeur-generaal Personeelszaken der Commissie in het kader ener tegen verzoeker ingeleide tucht-

procedure te zijnen aanzien genomen wegens deelneming aan laakbare gedragingen van een andere ambtenaar, G. Drescig (heden in de zaak 49-72 gewezen arrest) bestaande in misbruik van een openbaar ambt en het verlangen van betaling ener geldsom van iemand die een betrekking bij de Commissie wenste te verkrijgen;

2 dat verzoeker, zonder de feiten welke tot de opgelegde tuchtmaatregel hebben geleid te ontkennen, de geldigheid van het genomen besluit betwist omdat er tijdens de tuchtprocedure onregelmatigheden zouden zijn begaan, de feiten onjuist zouden zijn beoordeeld en de opgelegde tuchtmaatregel te zwaar zou zijn;

3 dat hij het Hof voorts verzoekt de Commissie te veroordelen hem ten titel van schaden en interesten een bedrag van 30 000 Belgische franken te betalen;

De ontvankelijkheid van het verzoek tot nietigverklaring van het schorsingsbesluit

4 Overwegende dat het beroep niet slechts strekt tot nietigverklaring van het ontslagbesluit van 14 april 1972, doch ook van alle voorafgaande handelingen, met inbegrip van het ten aanzien van verzoeker op 11 januari 1972 genomen schorsingsbesluit;

5 dat de Commissie het beroep, voor zover tegen deze laatste maatregel gericht, te laat ingesteld en mitsdien niet-ontvankelijk acht;

6 dat de schorsing volgens de Commissie niet slechts een voorbereidende handeling behelsde, doch een zelfstandig besluit was waartegen tijdig door middel van een klacht of een beroep in rechte had moeten zijn opgekomen;

7 Overwegende dat dit middel slechts van belang is bijaldien het ontslagbesluit mocht worden nietigverklaard;

8 dat dan ook in de eerste plaats de tegen dit besluit gerichte beroepsmiddelen moeten worden onderzocht;

Het middel dat de rechten der verdediging zouden zijn miskend en met name artikel 87 van het Statuut en het besluit van de Commissie van 26 februari 1971 zouden zijn geschonden

9 Overwegende dat verzoeker erop wijst dat de tuchtprocedure volgens artikel 87 van het Statuut wordt ingeleid op initiatief van het tot aanstelling bevoegd gezag, nadat de betrokkene is gehoord;

10 dat deze ondervraging in het besluit van de Commissie van 26 februari 1971 — met betrekking tot de uitoefening van de volgens het Statuut van de ambtenaren aan het tot aanstelling bevoegd gezag toekomende bevoegdheden — voor ambtenaren van zijn categorie aan de directeur Personeelszaken is voorbehouden;

11 dat verzoeker evenwel nimmer door die ambtenaar is gehoord;

12 dat de directeur Personeelszaken daarmede namelijk het hoofd van de afdeling individuele rechten heeft belast en dat deze zijnerzijds is afgegaan op een onderzoek van de ambtenaren van het „beveiligingsbureau" der Commissie — waarvoor volgens verzoeker in het Statuut geen plaats is —;

13 dat het tijdens de gehele procedure voor verzoeker een ernstige handicap zou hebben betekend dat hij niet volgens de voorschriften is ondervraagd;

14 Overwegende dat de rechtmatigheid van het optreden, tijdens het inleidend onderzoek, van het „beveiligingsbureau" — dat volgens de voorschriften is ingesteld en zich met bedoeld onderzoek belast zag in het kader van de organisatorische bevoegdheid welke in artikel 16 van het verdrag tot oprichting van een Raad en een Commissie van de Europese Gemeenschappen aan de Commissie is voorbehouden — niet kan worden betwist;

15 dat het formele stadium van de tuchtprocedure volgens artikel 87, tweede alinea en volzin, van het Statuut wordt ingeleid op initiatief van het tot aanstelling bevoegd gezag, „nadat de betrokkene is gehoord";

16 dat het Statuut niet nader regelt op welke wijze en in welke vorm deze ondervraging dient te geschieden;

17 dat volgens artikel 5 van het besluit van de Commissie van 26 februari 1971 — genomen krachtens artikel 2 van het Statuut, volgens hetwelk iedere instel-

ling bepaalt welke gezagsorganen bij haar de bevoegdheden uitoefenen die volgens het Statuut aan het tot aanstelling bevoegde gezag toekomen — bedoelde bevoegdheden, wat betreft de voorafgaande ondervraging bedoeld in artikel 87, tweede alinea en volzin, van het Statuut, ten aanzien van ambtenaren in de categorieën C en D worden uitgeoefend door de directeur Personeelszaken;

18 dat het hier blijkens de systematiek van dit besluit — met zijn gedetailleerde opsomming van functies van zeer onderscheiden belang — veeleer gaat om een verdeling van werkzaamheden binnen de diensten der Commissie dan wel om een strenge toedeling van bevoegdheden in dier voege dat niet-inachtneming tot nietigheid van buiten het betrokken kader vallende handelingen leidt;

19 dat de aard van het besluit van 26 februari 1971 mede blijkt uit de omstandigheid dat de Commissie het niet in het *Publikatieblad* doch in een voor het personeel bestemd informatiebulletin heeft geplaatst;

20 dat het dan ook niet in die zin mag worden uitgelegd dat de mogelijkheid van subdelegatie door de aangewezen ambtenaren steeds en — in bijzondere gevallen — afwijking van de verdelingscriteria van de Commissie a priori zijn uitgesloten;

21 dat subdelegatie of afwijking van deze criteria slechts tot nietigheid van een handeling der administratie kan leiden wanneer daardoor afbreuk dreigt te worden gedaan aan een der waarborgen welke het Statuut de ambtenaren toekent of aan de regelen van behoorlijk bestuur op het stuk van het personeelsbeheer;

22 dat daarvan in casu geen sprake is, aangezien de directeur-generaal Personeelszaken de ondervraging van verzoeker heeft opgedragen aan een daartoe bijzonder gekwalificeerd ambtenaar, te weten het hoofd van de afdeling individuele rechten, behorende tot het directoraat-generaal Personeelszaken;

23 dat bij lezing van het rapport van deze ambtenaar blijkt dat verzoekers zaak diepgaand en onpartijdig is onderzocht en dat daarbij de rechten der verdediging ten volle zijn geëerbiedigd;

24 dat de met de ondervraging belaste ambtenaar de tijdens het voorafgegane onderzoek in aanmerking genomen feiten één voor één met verzoeker heeft besproken, terwijl verzoeker de juistheid dier feiten zonder voorbehoud heeft erkend;

25 dat dan ook niet kan worden gezegd dat het verhoor en het daaraan voorafgegane onderzoek niet volgens de voorschriften zouden hebben plaatsgevonden;

26 dat het middel derhalve moet worden verworpen;

Het middel behelzende onjuiste kwalificatie of beoordeling der feiten

27 Overwegende dat verzoeker voorts betoogt dat de met de instructie belaste ambtenaren tijdens de preliminaire procedure aan het hem ten laste gelegde feit voortdurend strafrechtelijke kwalificaties — „extorsion" en „escroquerie" — hebben gegeven;

28 dat deze uitdrukkingen volgens verzoeker tijdens een tuchtprocedure niet mochten worden gebezigd en dat de betrokken ambtenaren zich aldus een bevoegdheid hebben aangematigd welke slechts aan de strafrechter toekomt;

29 dat de met het voorafgaand onderzoek belaste ambtenaren voorts voor de betrekkingen tussen verzoeker en degene die hij bij G. Drescig heeft geïntroduceerd — teneinde haar via betaling van een geldsom bij de Commissie in dienst te doen treden — onjuiste en zelfs onwelwillende kwalificaties zouden hebben gebezigd, ofschoon hij betrokkene slechts een dienst wilde bewijzen;

30 Overwegende dat niets de in tuchtrechtelijke aangelegenheden bevoegde gezagsorganen belet ter bepaling — c.q. kwalificatie — van aan hun beoordeling onderworpen feiten aansluiting te zoeken bij strafrechtelijke begrippen;

31 dat daarvan, gezien de organieke scheiding tussen tuchtregeling en strafrechtelijke vervolging, geen enkele, voor de tuchtrechtelijk vervolgde ambtenaar nadelige, verwarring behoeft te worden geducht;

32 dat de met het tuchtrechtelijk onderzoek belaste ambtenaren bovendien geenszins mag worden verweten dat zij naar verzoekers beweegredenen hebben gegist, aangezien het werken met zulke hypothesen een wezenlijk bestanddeel van iedere methode van onderzoek uitmaakt;

33 dat verzoeker zich al evenmin mag beklagen over beoordelingen welke, ofschoon minder vleiend, op grond van de feiten objectief gerechtvaardigd zijn te achten;

34 dat het middel derhalve moet worden verworpen;

Het middel behelzende schending van de artikelen 8 en 9 van bijlage IX van het Statuut

35 Overwegende dat verzoeker voorts de geldigheid van de besprekingen van de tuchtraad in twijfel trekt op grond dat niet alleen het met redenen omkleed advies van die raad door de voorzitter is getekend, doch voorts uit de processen-verbaal zou blijken dat de voorzitter actief aan de besprekingen heeft deelgenomen, ofschoon de voorzitter volgens artikel 8 van bijlage IX van het Statuut behalve in procedurekwesties of bij staking der stemmen geen stemrecht heeft en het met redenen omklede advies volgens artikel 9 alleen door de leden van de raad wordt getekend;

36 Overwegende dat met artikel 8 van bijlage IX is beoogd het paritaire stelsel waarvan men bij de instelling der tuchtraden is uitgegaan behoorlijk te doen werken voor zover de raden op die grondslag tot een meerderheidsbeslissing kunnen komen;

37 dat de voorzitter in dit systeem zijn stem alleen behoeft uit te brengen wanneer de stemmen staken en voorts in procedurekwesties;

38 dat de voorzitter bovendien uit hoofde van zijn hoedanigheid ter verzekering van de normale werking van de tuchtraad over alle noodzakelijke bevoegdheden beschikt;

39 Overwegende dat de voorzitter blijkens de in het geding gebrachte processenverbaal niet aan de besluitvorming nopens het met redenen omkleed advies heeft kunnen medewerken, aangezien er te dien aanzien bij de leden van de raad eenstemmigheid bestond;

40 dat ondertekening van de verschillende met de tuchtprocedure verband houdende stukken door de voorzitter is te beschouwen als de normale uitoefening van diens prerogatieven met inbegrip van de bevoegdheid te verklaren dat de procedure volgens de voorschriften is verlopen en aan de handelingen van de raad een authentiek karakter te verlenen;

41 dat die handelingen derhalve niet ongeldig worden wanneer daaronder de handtekening van de voorzitter voorkomt;

42 dat het middel derhalve moet worden verworpen;

De ernst der opgelegde maatregel

43 Overwegende dat de aan verzoeker opgelegde maatregel — tuchtrechtelijk ontslag met behoud van pensioenrecht — zijns inziens niet in de juiste verhouding staat tot de ernst der hem verweten feiten, met name niet wanneer men deze vergelijkt met de overtredingen welke aan zijn mededader G. Drescig zijn ten laste gelegd;

44 dat de Commissie dit middel niet-ontvankelijk acht omdat het niet op de weg van het Hof zou liggen zijn beoordeling voor die van het in tuchtrechtelijke aangelegenheden bevoegde gezagsorgaan in de plaats te stellen;

45 Overwegende dat, nu de ten laste van verzoeker aangenomen feiten zijn komen vast te staan, de keuze van een passende tuchtmaatregel staat aan het te dier zake bevoegde gezagsorgaan;

46 dat het geding niet van geldelijke aard is, zodat het Hof zijn beoordeling niet voor die van bedoeld gezagsorgaan in de plaats mag stellen, tenzij er sprake zou zijn van kennelijke overschrijding van rechtsmacht of van détournement de pouvoir;

47 dat zulks niet het geval is;

48 dat de grief betreffende de ernst der opgelegde maatregel derhalve moet worden verworpen;

Het verzoek om schadevergoeding

49 Overwegende dat op het verzoek om toekenning van schade en interesten niet meer behoeft te worden beslist, nu alle door verzoeker voorgedragen middelen zijn verworpen;

Ten aanzien van de kosten

50 Overwegende dat volgens artikel 69, lid 2, van het Reglement van de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten wordt verwezen;

51 dat verzoeker in het ongelijk is gesteld;

52 dat evenwel volgens artikel 70 van het Reglement voor de procesvoering de kosten, door de instellingen wegens beroepen van de personeelsleden der Gemeenschap gemaakt, te haren laste blijven;

Gezien de stukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord de pleidooien van partijen;
Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Statuut van de ambtenaren, met name artikel 87 en de artikelen 7, 8 en 9 van bijlage IX;
Gelet op de Protocollen betreffende het Statuut van het Hof van Justitie;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, met name de artikelen 69 en 70;

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede Kamer)

1. **Verwerpt het beroep;**
2. **Verstaat dat elk van beide partijen de eigen kosten drage.**

Pescatore Sørensen Mackenzie Stuart

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op dertig mei negentienhonderddrieënzeventig.

De Griffier
A. Van Houtte

De President van de Tweede Kamer
P. Pescatore

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL A. TRABUCCHI VAN 5 APRIL 1973 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

In de beide door ons te bespreken en door U te beoordelen zaken (te weten zaken 46-72 en 49-72) gaat het om ongeoorloofde gedragingen van bijzonder ernstige aard. Gelukkig behoeft het Hof bij het uitoefenen van rechtscontrole op de disciplinaire maatregelen der Commissie zich niet te zeer in de bijzonderheden van deze nog steeds kwalijk riekende

1 — Vertaald uit het Italiaans.